

Saksbehandler: Hans Arne Pettersen, Ine Myren Nesbø

Dato: 28.05.2019

Dokumentnr DM: 1110283

2019_00267

LANDSMØTESAK: OU-PROSESS I FAGGRUPPENE

Historikk:

Den første faggruppen i NSF, den gang kalt landsgruppe, ble etablert i 1955. Drøyt tjue år senere var antallet slike grupper økt til tretten. I løpet av 1980-årene ble flere mindre spesialistgrupperinger innenfor sykepleien etablert. Organisasjonsendringene som ble vedtatt på ekstraordinært landsmøte i 1991 innebar blant annet at faggruppene ble fristilt fra NSF, og det ble etablert et system med samarbeidsavtaler mellom NSF og de enkelte faggruppene. Antallet grupper med slike samarbeidsavtaler økte i løpet av 1990-årene. Ved overgangen til 2000 ble faggruppene etter eget ønske reintegrert i NSF's organisasjonsstruktur, og de følgende årene er flere grupper godkjente som faggrupper i NSF.

Faggruppenes integrering i NSF har stått på agendaen på flere landsmøter og møter i forbundsstyret de siste drøyt tretti årene. På landsmøtet i 2011 ble det behandlet sak om videre utvikling av faggruppenes integrering i NSF. Saken førte til vedtektsendringer som la til rette for tettere integrering av faggruppenes kompetanse i NSF. Som følge av denne saken ble det etablert et kompetansenettverk og opprettet et engasjement for prosjektleder for hvert nettverk. De første koordinatorene ble engasjert i august 2013 og har siden vært et sentralt bindeledd mellom Fag- og helsepolitisk avdeling, Sentralt fagforum (SF) og kompetansenettverkene. Etter at forbundsstyret i 2014 mottok flere søknader om etablering av nye faggrupper ble SF bedt om å drøfte sin ressursutnyttelse, organisering og arbeidsform. Arbeidet med disse temaene ble påbegynt i 2015, og SF har gjennomført et omfattende prosjektarbeid hvor blant annet samarbeid og inkludering av faggruppene i resten av NSF er blant temaene som er behandlet. Arbeidet med faggruppenes tilknytning til resten av organisasjonen har således en lang historie og fortsetter med denne saken inn i landsmøtet 2019.

Bakgrunn for saken:

Både SF (vedlegg) og NSF Oslo (vedlegg) har sendt inn saker de ønsker å få behandlet i landsmøtet 2019. Sakene handler blant annet om faggruppenes tilknytning til resten av organisasjonen, og begge løfter betydningen av at faggruppene må få større muligheter til medvirkning i interne prosesser. I og med at de to sakene hadde flere andre likhetstrekk tok forbundsstyret initiativ til at de to sakene skulle inngå i en felles sak, noe både sentralt fagforum og NSF Oslo er enige i. Et av forslagene er at det skal gjennomføres et prosjekt i neste landsmøteperiode som skal vurdere faggruppenes organisering og tilknytning til NSF.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Telefon 02409
www.nsf.no

Org.nr: NO 960 893 506 MVA
Fakturaadresse: faktura@nsf.no

NSFs faggrupper

Faggruppene er møteplasser for sykepleiere innenfor ulike deler av sykepleietjenesten, og er arenaer for fagutvikling og faglig identitet. Så mange som 20-25% av medlemmene i NSF er også medlem i en faggruppe. Interne undersøkelser gir grunn til å hevde at faggrupped medlemmene er de mest trofaste og engasjerte medlemmene i organisasjonen. Prosjektet Jordmorsatsingen har gitt oss positive erfaringer med tettere samarbeid mellom faggruppen og andre deler av organisasjonen. Modellen som er utviklet for å rekruttere og beholde jordmødre i NSF har fungert meget godt, og illustrerer at faggruppene har en viktig rolle i arbeidet med å rekruttere og beholde medlemmer i NSF.

NSF har 35 faggrupper av ulik størrelse innenfor ulike fagfelt/interesseområder: fra ca 100 til nærmere 4000 medlemmer. Forbundsstyret har problematisert at mange av faggruppene er små og noen av dem har overlappende interessefelt, noe som kan gjøre faggruppeorganiseringen uoversiktlig. Vi mener det bør utredes hva som er et hensiktsmessig grunnlag for å bli etablert som faggruppe i NSF. Styrende for framtidig organisering av faggrupper i NSF bør imidlertid være å bevare engasjementet til medlemmene i faggruppene.

Enkelte faggrupper har også et lokalt ledd som følger organisasjonsstrukturen i NSFs fylkesledd forøvrig. De fleste faggrupper som ikke er organisert med lokale faggrupper på fylkesnivå har kontaktpersoner som skal ivareta lokale medlemmer, aktivitet og samhandling med fylkeskontorene i NSF. Det er etablert samarbeid og kompetansenettverk på tvers av faggruppetilhørighet, og faggruppeorganiseringen i NSF er viktig i vårt arbeid med fag- og helsepolitikk. Samtidig med at faggruppene er viktige bidragsytere til NSFs fag- og helsepolitiske arbeid, opplever de at engasjerte faggrupperepresentanter ikke har reel påvirkning i formelle arenaer internt i NSF, og de ønsker at organisasjonen for øvrig skal engasjere seg mer aktivt i faggruppene.

Noen faggrupper med mange medlemmer har ledere som er helt eller delvis frikjøpt, de fleste finansiert av faggruppen selv. De fleste faggruppeledere bruker mye av sin tid til drift og administrasjon. Flere av dem skulle ønske de kunne bidra mer faglig for sin faggruppe, både når det gjelder formidling og utvikling av kunnskap, men også i større grad drive fagpolitisk arbeid i samarbeid med politisk valgte og fag- og helsepolitisk avdeling. De savner også opplæring i hvordan man skal skrive politiske saker, håndtere media og drive generelt styrearbeid for å ivareta rollen sin på en bedre måte. Samtidig opplever de at resten av NSF i for liten grad benytter kompetansen og styrkene til faggruppene. Faggruppeledere opplever at de står på siden av NSF fordi de ikke er et eget organisasjonsledd.

På den annen side er det grunn til å understreke at alle sentrale faggruppeledere har en sentral plass i den årlige samhandlingskonferansen som er en årlig topplederkonferanse for NSF med forbundsstyret som vertskap og representanter fra faggruppene er også med i arbeidet med å beslutte form og innhold i den årlige konferansen. Målgruppe for konferanse er faggruppe- og fylkesledere og målet er både å utvikle felles forståelse av politiske målsettinger og utfordringer for NSF og å styrke samhandlingen i organisasjonen. Innspillene fra konferansen er viktige for forbundsstyret og dette har bidratt til at organisasjonen totalt sett har blitt bedre til å jobbe politisk strategisk. Det er likevel et betydelig forbedringspotensial i å styrke og involvere faggruppene mer i det fag- og helsepolitiske området. Forbundsstyret mener samarbeidet mellom faggruppene og resten av organisasjonen bør videreutvikles slik at dette kan bidra til større gjennomslag innenfor fag- og helsepolitikk.

Noen faggrupper representerer fagfelt innen sykepleie hvor det stilles krav om spesialutdanning for å kunne bli medlem. Mange av faggruppene er organiserte rundt en medisinsk spesialitet, andre rundt en yrkesfaglig rolle. De fleste faggruppene er åpne for alle medlemmer som ønsker å delta innenfor

et fag-/interessefeltet. I tillegg til at de etablerte faggruppene er ulike pågår det også prosesser som vil føre til endringer innenfor spesialistutdanning for sykepleiere. Det vil også etableres nye utdanninger i avansert klinisk sykepleie som vil føre til at mindre spesialiteter legges inn i utdanningsløp som kan gi spesialistgodkjenning. Dette vil føre til at grunnlaget for å etablere en faggruppe vil utvides, og dermed øker potensialet for flere faggrupper i NSF. Samtidig må NSF ta stilling til framtidige rammeplaner for utdanning innen sykepleie, og forbundsstyret ønsker at faggruppene skal ha en tydeligere rolle i dette arbeidet. Helsetjenesten og samfunnet for øvrig vil fortsatt være i endring, og vi må være framoverlent og løfte blikket slik at videre utvikling av faggruppene i NSF er i takt med omgivelsene.

Faggruppene er autonome i betydningen at de har egne organisasjonsnummer, vedtekter og styrer. Samtidig er de knyttet til NSF gjennom vedtektene uten å være et formelt organisasjonsledd i NSF. Faggruppene har selv ansvar for å planlegge og gjennomføre sine aktiviteter samt ivareta arbeidet med eget budsjett og regnskap. Regnskapet føres imidlertid av NSF's økonomiavdeling. NSF yter et mindre, årlig driftstilskudd til alle faggrupper som skal bidra til å gjennomføre en minimumsdrift, men dette er ikke tilstrekkelig til å ivareta gruppens aktiviteter. Disse er finansiert gjennom medlemskontingent og inntekter fra aktiviteter som kongresser og fagarrangement. Faggruppens økonomiske rammer oppleves som svært stramme, og det brukes mye ressurser på å øke inntekter og redusere utgifter. Omsetningen i mange faggrupper er betydelig høyere enn driftstilskuddet fra NSF og kontingent skulle tilsi. Landsgruppen for intensivsykepleiere viser for eksempel til at driftstilskuddet og kontingent bare utgjør en fjerdedel av faggruppens totale inntekter, og at resten kommer fra fagkongresser og andre arrangement. Det arrangeres et sted mellom 170 og 200 arrangementer i året i faggruppens regi, flere av disse har mellom 100 og 800 deltakere. Faggruppene har betydelige utgifter knyttet til å kjøpe konferansehjelp, men i liten grad støtte av verktøy, for eksempel kursrom, fra organisasjonen. De kan heller ikke benytte kurs- og konferanseenheter i fylkene i forbindelse med kurs og andre arrangementer.

Faggruppens største ressurs er medlemmenes frivillige arbeidsinnsats og engasjement, og det er svært viktig at faggruppene har gode nok rammebetingelser til å bevare denne ressursen i framtiden. På grunn av manglende økonomi og personellressurser må imidlertid faggrupper prioritere bort viktige aktiviteter som kan tære på videre engasjement. I år kan for eksempel faggruppene for helsesykepleiere, barnesykepleiere og jordmødre ikke delta på felles arrangement på Arendalsuka fordi de ikke har tilgjengelige ressurser.

Sentralt fagforum

SF er et nettverk og en møteplass for alle faggruppeliderne i NSF, og skal bidra til å fremme NSF's overordnede formål, prinsipper og prioriteringer, med særlig fokus på fag, utdanning og helsepolitikk.

SF har møte to ganger årlig. Her har alle faggruppeliderne stemmerett på lik linje, og med bakgrunn i den store forskjellen i størrelse på faggruppene har det vært problematisert om alle faggruppedlemmer får lik representasjon i SF. En av de mindre faggruppene er NSF's faggruppe for smittevern som arbeider for god hygiene og forebygging av smitte. Faggruppen representerer et fagfelt som er svært aktuelt for alle sykepleiere som arbeider pasientnært. Selv om representasjon fra andre deler av organisasjonen i ulike sammenhenger vektes ut fra medlemsantall illustrerer ovennevnte eksempel at kun medlemsantallet i faggruppene kan være et for spinkelt grunnlag til å avgjøre i hvor stor grad et fagfeltets synspunkt skal vektlegges. SF ønsker ikke å rangere viktigheten

av de ulike fagfeltene som faggruppene representerer ut fra medlemsantall alene, og har derfor ikke ønsket å endre stemmegivningen i sine møter.

NSF har tre frikjøpte politiske verv som er knyttet til SF; en leder og to koordinatorene. Leder velges på møte i SF for en landsmøteperiode, og skal lede an i arbeidet med å styrke faggruppens samarbeid og stilling i NSF. Koordinatorene skal fungere som et bindeledd og samordne arbeidet mellom SF, faggruppene og Fag- og helsepolitisk avdeling.

SF har et arbeidsutvalg (AU) som har mandat til å behandle saker som angår faggruppene mellom møtene i SF. AU består av leder, nestleder, ett medlem og to vara. Koordinatorene deltar også på AU-møter med observatørrolle. AU møtes 8-10 ganger i året og sikrer kontinuitet i SFs arbeid utenom de to møtene der alle faggrupelederne deltar. Med bare to ordinære møter der faggrupelederne møtes kan det være utfordrende å finne samsvarende interesser og samarbeidsområder på tvers av faggruppene.

Forbundsstyret anmodet våren 2014 SF om å drøfte ressursutnyttelsen, organiseringen og arbeidsformen i SF. Arbeidet ble organisert som et prosjekt og fikk navnet «Ressursutnyttelsesprosjektet». Tidsrammen for planlegging og gjennomføring av prosjektet er fram til Landsmøtet 2019. Prosjektet har gjennomført et omfattende arbeid blant annet gjennom flere undersøkelser blant medlemmer i faggruppene. Prosjektet har blant annet drøftet ulike modeller for organisering og arbeidsform for SF og faggruppene. I denne sammenheng har SF kommet fram til at det er mest hensiktsmessig å beholde nåværende organisering. Prosjektet har ført til at faggruppene opplever en større grad av samarbeid på tvers.

Enkelte faggrupper drøfter muligheten for sammenslåing, men Ressursutnyttelsesprosjektet har ikke et mål om at faggrupper skal slås sammen. Det blir imidlertid sett positivt på frivillig sammenslåing, og leder i SF skal bistå faggrupper i en eventuell sammenslåingsprosess. Selv om enkelte faggrupper nå ser på muligheten for sammenslåing, mener SF det er bedre å satse på økt samarbeid mellom faggrupper enn en redusering av antall faggrupper.

I løpet av prosjektperioden har det framkommet mange forbedringspunkter som vil gjøre faggruppene bedre rustet til å kunne oppfylle formålsparagrafen. Prosjektet konsentrerer seg nå om tre akser:

1. Støttefunksjoner fra NSF til faggruppene.
2. Samarbeid mellom faggruppene.
3. Samarbeid og inkludering i NSF.

Ressursutnyttelsesprosjektet avsluttes høsten 2019, og SF ønsker at prosjektets erfaringer videreføres i faggruppens OU-prosjekt.

Lokal fagpolitisk konferanse

En gang årlig, etter at forbundsstyret har fattet vedtak om neste års prioriteringer, arrangerer fylkesstyret lokal fagpolitisk konferanse. Lokale faggrupeledere, eventuelle kontaktpersoner for faggrupper som ikke har opprettet lokal faggruppe, fylkesstyret og fylkesleddets hovedtillitsvalgte deltar. Dette er fylkenes arena for møter med faggruppene, og konferansen er den eneste formelle møteplassen for tillitsvalgapparatet og lokale faggrupper i NSF.

Fram til Lokal fagpolitisk konferanse ble etablert på landsmøtet i 2011 var lokalt fagforum møteplass mellom fylkene og lokale faggrupeledere/representanter. Hensikten med å opprette lokal fagpolitisk konferanse var blant annet å sikre bedre integrering og samhandling mellom de lokale faggruppene og fylkene. Tettere kontakt mellom faggrupper og tillitsvalgtapparatet kan føre til gode

synergier for interesse- og fagpolitisk arbeid og være positivt for NSF's medlemmer. På denne måten vil fag og fagpolitikk kunne få et tydeligere fokus hos tillitsvalgte. Videre kan faggruppene få bedre forståelse for interessepolitiske problemstillinger slik at de kan bidra med løsninger innenfor dette området. Samtidig kan de få impulser fra tillitsvalgte som kan bidra til å løse utfordringer innenfor det fagpolitiske området. Samlet kan vi se for oss et bedre tilbud til NSF's medlemmer uavhengig av om de også er medlem av en eller flere faggrupper.

Lokal fagpolitisk konferanse har blitt brukt ulikt fylkene mellom – og fungerer i ulik grad: Noen rapporterer godt oppmøte og gode tilbakemeldinger fra deltakere på tvers, mens andre har få deltakere og liten respons fra faggruppene. Da lokal fagpolitisk konferanse ble evaluert i 2015 svarte halvparten at de i liten grad opplevde å ha innflytelse på NSF's lokale fagpolitikk. Det er grunn til å anta at de som opplever dette har liten motivasjon for å prioritere konferansen.

Faggrupperepresentanter har for øvrig ikke rettigheter til fri for å delta på fagkonferansene, de er avhengige av arbeidsgivers velvillighet, og har av den grunn begrensede muligheter til å delta. Flere fylker har derfor tilbudt frikjøp uten at det har hatt nevneverdig effekt på oppmøtet. Dette kan skyldes at vedkommende ikke får permisjon – selv uten lønn.

Ovennevnte utfordringer var medvirkende til at forbundsstyret i sak om utnytting av møteplasser for å styrke samhandlingen i organisasjonen, som er en oppfølging av LM-sak 6/2015:

Landsmøteperiodens lengde – rådsmøte, dispenserte fra vedtektene. Disse ble endret for å tydeliggjøre politisk innhold, samt legge til rette for at de lokale faggruppene kunne kobles på kampene slik at de kunne få en rolle i dette arbeidet. På denne måten kan lokal fagpolitisk konferanse inngå i en felles innsats med å implementere den vedtatte politikken slik at de politiske målene kan nås. Sentralt fagforum mener lokal fagpolitisk konferanse fungerer bedre etter at det ble dispensert fra vedtektene fordi det åpner for at fylkene kan arrangere konferansen når det passer best i det enkelte fylkes aktivitetsplan. Disse midlertidige vedtektsendringene er nå foreslått gjort permanente i «Landsmøtesak om redaksjonell endring av vedtekter og mindre endringer uten prinsipiell betydning». Forbundsstyret la i utgangspunktet opp til at lokal fagpolitisk konferanse skulle behandles som egen sak i landsmøtet for å legge fram en grundig drøfting av funksjonen til denne konferansen. Vi mener nå at videreutvikling av lokal fagpolitisk konferanse må sees i sammenheng med resten av faggruppeorganiseringsen, og inngå i arbeidet med organisering av faggruppene slik det foreslås i denne saken. Forbundsstyret mener det er nødvendig å ha fokus på om dagens vedtekter er tilpasset faggruppens utfordringer, og i arbeidet med OU-prosessen må også eventuelle vedtektsendringer vurderes.

Arbeidet med å forbedre samarbeidet mellom tillitsvalgte og faggrupper lokalt vil ha stor verdi for hele organisasjonen og videre utvikling av lokal fagpolitisk konferanse bør være et av temaene som skal inngå i faggruppens OU-prosess.

Vurdering:

Faggruppene er svært forskjellige med hensyn til størrelse, ressurser, aktivitet og krav til medlemskap. De har høy grad av autonomi, og har derfor ikke sammenfallende interesser og synspunkter innenfor alle områder av det fag- og helsepolitiske området. Forbundsstyret vil understreke faggruppens viktige rolle både som støttespiller for medlemmer og i det interne politiske virket til NSF. Vi har gjennom denne saken også gjort landsmøtet oppmerksom på utfordringer innenfor organiseringen av faggruppene som det bør arbeides med i neste landsmøteperiode. Forbundsstyret mener samarbeidet mellom faggruppene og resten av organisasjonen er et av områdene som bør videreutvikles med tanke på at NSF skal få enda bedre

gjennomslag innenfor det fag- og helsepolitiske området. Det bør utredes hvordan organisasjonen kan legge bedre til rette for at faggruppene i større grad kan inkluderes i arbeidet med fagutvikling og politisk arbeid. Vi mener videre det bør utredes hva som er hensiktsmessig grunnlag for å bli faggruppe i NSF og hvordan faggruppene rammebetingelser kan forbedres.

Forbundsstyret foreslår derfor at det etableres et prosjekt som skal gjennomføre en OU-prosess i faggruppene. Prosjektet skal ta utgangspunkt i denne saken og landsmøtets diskusjoner. Forbundsstyret skal være prosjekteier, etablere mandat for arbeidet og etablere en prosjektorganisasjon med deltakelse fra både faggruppene og resten av organisasjonen. Prosjektarbeidet skal legge fram sak med anbefalinger i tråd med oppdraget innen januar 2022. Forbundsstyret skal så iverksette foreslåtte endringer og følge disse opp, samt komme tilbake med oppfølgingssak til landsmøtet 2023.

Forbundsstyret anbefaler landsmøtet å fatte følgende vedtak

- 1 Landsmøtet tar sak om oppretting av OU prosess i NSFs faggrupper til orientering.
- 2 Landsmøtet ber om at forbundsstyret gjennomfører en OU-prosess i faggruppene. Prosessen gjennomføres som et prosjekt med forbundsstyret som prosjekteier og med deltagelse fra både faggruppene og organisasjonen for øvrig.
- 3 Prosjektet skal legge fram sine anbefalinger til forbundsstyret til beslutning senest desember 2021.
- 4 Ny organisering gjennomføres i perioden frem til landsmøtet 2023.
- 5 Erfaringene legges fram for landsmøtet 2023 på bakgrunn av en evaluering av den nye organiseringen.

Landsmøtets endelige vedtak:

Vedtaks sak 14 - OU-prosess i faggruppene

1. Landsmøtet tar saken om NSFs faggrupper til orientering, og ber om at forbundsstyret gjennomfører et utviklingsprosjekt.
2. Prosjektet gjennomføres med forbundsstyret som prosjekteier. Styringsgruppen og prosjektgrupper skal bestå av minimum 50% faggruppemedlemmer som oppnevnes av SF. Resterende deltakere representerer organisasjonen for øvrig.
3. Erfaringene fra «Ressursutnyttelse, organisering og arbeidsform i Sentralt Fagforum» tas med i prosjektet.
4. Prosjektet skal legge fram sine anbefalinger til forbundsstyret senest desember 2021.
5. Tiltak utprøves og gjennomføres i perioden 2021-2023.
6. Erfaringene, evaluering og eventuelle forslag til vedtektsendringer legges fram for landsmøtet 2023.

Med vennlig hilsen
NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Eli Gunhild By
forbundsleder

Olaug Flø Brekke
generalsekretær

Vedlegg

[NSF #1107025 NSF-#1103795-v1-Oslo - landsmøtesak 1 - faggruppernes tilknytning til NSF](#)
[NSF #1107023 NSF-#1104772-v1-LM_sak_Faggruppernes demokratiske rettigheter i NSF](#)